

SLOVENSKI NAROD

Izaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 peti 4 2 D, do 100 vrst 42 D 50 p, večji inzerati peti vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D

Upravištvu: Knafljeva ulica št. 5, pritišče. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.
Poština plačana v gotovini.

Mi vidimo...

»Mi vidimo, kako P. P. troši ogromne vsote državnega denarja za volilni fond centralističnih strank. Denar, ki bi se moral uporabiti za armado, za ceste, za izboljšanje položaja uradništva, invalidov in upokojencev, daje vlada na razpolago Lazi Markoviču za podkupovanje volilcev in bogate honorarje uradnim osebam, ki bodo vršile ob volitvah nezakonitosti.«

Tega odstavka ne čitamo v kakem zakonem balkanskem glasilu, marčeč ga vidimo na prvem, uvodnem mestu glavnega glasila SLS, ljubljanskega »Slovenca«. Ponatiskujemo ga zaradi primera in da dokažemo pogubno in popolnoma nemoralno demagogijo, ki jo vrši SLS z našim preprostim ljudstvom, kateremu servira mesta, članke in uvodne citirane tipe.

Za stranko, ki si je postavila (vsaj kakor pravi na svojih katoliških zborih) za nalogo, da »prerodi« v krščanskem duhu našo javnost in naše zasebno življenje, bi pač moralo veljati načelo, da se njen tisk poslužuje resnice, poštenosti in odkritosti.

Vidimo pa, da klerikalni tisk tega načela ne spoštuje, da mu obrača vsak dan hrbet, da namenoma laže in potvarja resnico, da dolži nasprotnike grehov, ki jih nikdar ne more dokazati. Dolži jih celo grehov in dejanj, ki jih še storili niso!

»Mi vidimo, kako P. P. troši ogromne vsote državnega denarja za volilne fond...« Zaman vprašuješ, kje je videti, da se trošijo ogromne vsote državnega denarja! Klerikalnemu listu zadostuje pač, da to napiše in da preprosto ljudstvo tam na kmetih to veruje. S tem hoče poglobiti klerikalno zavest in stanatizirati maso. Zato skušajo klerikalci naprtiti nasprotnikom vse mogoče grehe in jim podkajajo trošenje ogromnih vsot državnega denarja za volilne fond...»

Taki očitki so seve povsem neosnovani in absurdni, ker se državni denarji nikdar ne morejo trošiti za volitve, operirajo pa klerikalni listi z njimi v času, ko je klerikalna stranka de fakto, dejansko polzkušila oropati državno blagajno in široke sile slovenskega revnega ljudstva, da si na ta način pribavi primerne volilne fond za razkritje akcije prevoznih listkov Zadrzne zveze. Ljudje, katerim je dokazan polzkušilje na škodo države in s tem posredno davkoplačevalcev in potem revnega slovenskega ljudstva, si upajo dolžiti druge z nezasišano brezvestno stiliziranimi nevestami, kakor je ravno gornja, ki začena: »Mi vidimo, kako P. P. troši...«

Kje vidite?! Povejte! In dokažite, kakor se je dokazala goljufija Vaše Zadrzne zveze!

»Vlada daje uradnim osebam bogate honorarje, da bodo vršile ob volitvah nezakonitosti!« To nesramnost je napisal »Slovenec« in jo objavila kot svoj prispevek h kulturni slovenski individualnosti v boju proti »barbarski Jugoslaviji!« Dovoljuje si »Slovenec« to nesramnost, ne da bi pri tem le poizkusil dokazati resnice na enem samem primeru! Saj dokazi niso potrebni, si misli »Slovenec«, zadostuje, da vzbudi v ljudih sum, dovleji mi je, da porušim ugled, da poteptam spoštovanje pred vlado in s tem pred vladno avtoriteto, da si na ta način zasiguram izmeček slovenske javnosti kot svojo strankarsko gardo. In »Slovenec« ima prav: Samo izmeček nrešne javnosti more slediti tako demagoški pisavi klerikalnega časopisa in verjeti napolnecvanjem, kakršna smo kot primer navedli uvodoma tega članka.

Vidimo, toda ne korupcije, katero napoveduje »Slovenec«, pač pa njegovo propadlost, tipamo njegovo brezvestnost, njegovo grešnost, njegovo demagogijo, ki blati druge, ne da bi poizkusila dokazati resnice ali celo samo verjetnosti in ki na tej podlagi razširja o državi in o njeni državni upravi gorostasne laži, ki bi se morale pravzaprav kaznovati z najtežjimi kaznimi.

Krščanstvo in morala in sveti zakramenti so v ustih takih ljudi res samo fraza in bogoskrunstvo. Da bi cerkev rabila ali bi bilo Bogu všeč tako časopisje in taka »krščanska« strahota, te-

Resen opomin Vatikanu.

Izzivalna akcija škofa Jegliča.

— Beograd, 28. novembra. (Izvirno) Merodajni glavni organ radikalne stranke »Samouprava« objavlja danes zelo resen in stvarno pisan članek pod naslovom »Opomini« na naslov ljubljanskega škofa dr. Jegliča oziroma na naslov svete Stolice. Članek najprej konstatira, da skuša klerikalna stranka s pomočjo verskih institucij ohraniti svoj položaj in da pripravlja škof dr. Jeglič za volitve posebno akcijo. Z ozirom na to pravi članek:

»Z največjo naklonjenostjo napram sveti rimskokatoliški cerkvi naša država iskreno sprejema sporazum s sv. Stolicco, po katerem je cerkvi zagotovljeno popolno svobodno gibanje in delovanje v okviru njenih verskih nalog. Več ni mogoče zahtevati od države, ker ona proti zakonu ne more več ničesar dati. V interesu pravilnega razvoja odnošajev med sv. Stolicco in našo državo bi bilo zelo potrebno, da se cerkveni dostojanstveniki rimokatoliške

cerkve v naši državi z najvišjega mesta iskreno opozorijo na linijo, ki jo je treba držati v praktičnem izvrševanju cerkvenih dolžnosti, da se tako odstranijo vsa nezaželjena nesoglasja med cerkvi in državo. Tako na primer izliva akcija škofa dr. Jegliča v Ljubljani naravnost h koraku, da se od strani države in tudi od strani svete rimske katoliške cerkve obrne resna pozornost na vse one pojave, ki groze porušiti med obema faktorjema tako potrebno harmonijo. Niti ena cerkev v državi ne sme biti angažirana za borbo proti državi, ker ima v takem slučaju država pravico, da se brani z vsemi sredstvi, ki jih ima na razpolago.«

Temu članku pripisujejo dobro poučeni politični krogi velik pomen, ker je tudi pisan od strani, ki prav dobro pozna politične smernice ljubljanskega škofa in ki tudi pozna razpoloženje v vatikanskih krogih.

Vlada izpopolnjena.

— Beograd, 28. novembra. (Izvirno) Kakor smo že javili, je bila izvršena rekonstrukcija volilne vlade. Kralj je podpisal zadevni ukaz večeraj ob 17. popoldne. Za ministre so imenovane večeraj navedene osebnosti. S političnega stališča je rekonstrukcija vlade velikega pomena in se okrepilne položaj vlade na zunan in znotraj. Vlada je sposobna z vso odločnostjo in resnostjo voditi politiko na korist vseh treh delov našega naroda. Rekonstrukcija je bila izvršena povoljno, sporazumno in v polni harmoniji med zastopniki nacionalnega bloka. Oba hrvatska ministra dr. Surmin in dr. Mate Drinković sta sprejela

in odobrila ne sario politiko nacionalnega bloka, temveč tudi njegovo politično taktiko v vseh podrobnostih.

Novoimenovani trgovinski minister dr. Giuro Surmin je sredi zastopnikom tiska po imenovanju izjavil, da je vstopil v vlado v prepričanju, da je radikalna stranka namerodajnejša za izvedbo notranjepolitično konsolidacije, združena s samostojnimi demokrati v nacionalni blok. Da je izjavil, da odide v kratkem v Zagreb in postavi lastno kandidatsko listo v Zagrebu. Glede svojega programa je omenil, da bo storil vse za napredek naše trgovine in industrije.

ZAPLENJEN RADIČEV VOLILNI MANIFEST.

— Zagreb, 27. novembra. (Izvirno) Za Vojvodino je Stjepan Radić izdal poseben volilni manifest pod naslovom »Narodnostim v Bački, Banatu in Baraniji!« Pod ta naslov uvršča Stjepan Radić tudi Hrvate in Srbe. V glavnih, običajno demagoških črtah obljublja vsaki narodnosti posebno kulturo in politično svobodo. Nemce, Madžare in Rumune vabi v svojo stranko z mamljivimi obljubami. Ker nosi manifest v političnem oziru boljševoški-protidržavni značaj, so ga politične oblasti danes zaplenile ter prepovedale njega razširjevanje.

V svojem političnem pismu na narodnosti Vojvodine veli med drugim Radić, da bodo samo republikanci lahko odstranili despotizem monarhije tako, da zavladajo poštena volja naroda, da nastopi ustavna in parlamentarna vlada, ki bo upoštevala voljo parlamentarne večine. Vsem narodnostim Radić garantira kulturni in politični napredek. To se lahko doseže, ne da bi se storila krivica plemeniti Sumadiji in mučniškemu srbskemu narodu. Obratno se na vojvodinske Srbe, ki so svet srbskega naroda, naj volijo njegovo stranko, ker, če volijo Pašića in Pribečevića, takrat pride za nje in njih deo velika nesreča.

KANDIDATURE ZEMLJO-RADNIKOV NA HRVATSKEM

— Zagreb, 27. novembra. (Izvirno) Na večerajšnjem sestanku je izvrševalni odbor sporazumno z zaupniki zemljoradniške stranke za Hrvatsko in Slavonijo določil kandidature. Za zagrebško županijo je kot nosilec liste postavljen Dušan Grubić, za modruško-reško županijo Stanko Miletić, za liški volilni okraj Vel. Janić in za bijelovarsko-križevaški volilni okraj Albert

ga ne moremo verjeti. Vera brez kuha in obožavanja, brez spoštovanja resnice in poštenosti je ničeva, je pogansvo! Takšno je tudi krščanstvo v Sloveniji, odkar je zašlo v brozgo klerikalne politične stranke in klerikalnega demagoškega tiska.

Vidimo klerikalno krščanstvo na delu — v tisku SLS!

Komisa. Zemljoradniki so sklenili, da povsod razvijejo živahno agitacijo proti samostojnim demokratom in radikalom, dočim bodo podpirali sorodne jim skupine.

Poostritev položaja v Egiptu.

— London, 27. novembra. (Izvirno) Kljub prvotnim optimističnim vestem, da se položaj v Egiptu izboljšuje, opisuje zadnja poročila položaj v Egiptu za zelo resen in kritičen. Med egiptovskimi nacionalisti je nastalo veliko razburjenje, ko so večeraj angleške vojaške oblasti zaprle prvega državnega podtajnika v notranjem ministrstvu in dalje tri pristaje nacionalistične stranke, ki so bili prijatelji Zaglul paše. Zadnji trije so bili zgodaj jutraj odpelani s svojih domov v neznane kraje. Trije člani nove egiptovske vlade so radi teh aretacij odstopili. Egiptovskemu poslaniku v Rimu Ahmed paši Zulfikariju je nova vlada ponudila vodstvo zunanjega ministrstva. Ta je ponudbo odklonil.

— London, 27. novembra. (Izvirno) Reuter objavlja daljše situacijsko poročilo v Egiptu. Opisuje položaj uradništva. Že del časa so uradniki krogi vedeli o tajni zaroti, toda niso ji mogli priti na sled. Obstaja posebna tajna nacionalistična organizacija, ki je sklenila izvršiti umor vodilnih angleških uradnikov. Umor generala Lee-Steeca je smatrali kot prvi v daljši seriji atentatov. V varstvo uradnikov so določene posebne varnostne odredbe. V angleških krogih se boje, da ne izvrše nacionalisti atentata na bohovnega komisarja lorda Allenbyja. Vsak angleški oficir in uradnik mora biti oborožen. Pri atentatu na sirdarja ranjeni policijski stražnik je spoznal enega izmed morilcev.

POSET DR. BENEŠA NA DUNAJU.

— Dunaj, 28. novembra. (Izvirno) Radi avstrijske vladine krize je bil odgođen poset zunanjega ministra dr. Beneša. Politični krogi danes zatrjujejo, da se dr. Beneš za kratek čas ustavi na Dunaju povodom svojega potovanja na sejo Društva narodov v Rim in da stopi v stike z vodilnimi krogi v Avstriji.

— Pariz, 27. novembra. (Izvirno) »Agence Havas« razmotriva namero češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša, da poseti Dunaj in svari pred fantastičnimi komentarji, ki skušajo iz tega poseta napraviti kombinacije o nekaki revoluciji v politiki Srednje Evrope. Resnica je, da vzdržuje Avstrija z državami Male antante odlične politične in gospodarske stike, ki so točno skicirani v že sklenjenih pogodbah in konvencijah.

ZADOVOLJNOST ODSTAV-LJENEGA KITAJSKEGA CESARJA.

— Newyork, 27. novembra. Iz Pekinga javljajo: Odstavljeni mladi kitajski cesar se je odločil čimprej odpotovati v Ameriko ter se tam posvetiti vseučiliškemu študiju. Nekemu novinarju je izjavil: »Zelo sem srečen, da sem zopet postal svoboden mož, čeprav ne soglašam z nasilnim načinom, kakor sem bil odstavljen. Nadejam se, da mi bo nova vlada bolj naklonjena. Pod nobenim pogojem nočem več prevzeti vladarskih poslov!«

NEMSKI GENERAL, KI NEČE MILOSTI.

— Kassel, 28. novembra. (Izvirno) Od predsednika francoske republike pomiloščeni nemški general Nathusius je večeraj prispel semkaj iz Lila. Tisočlavra množica nacionalistov mu je priredila ovacije ter mu vzklíkala: »Živeli!« V razgovoru je general izjavil, da je pomiloščence odklonil in po svojem zastopniku protestiral, ker se čuti popolnoma nedolžnega. Naprosil je svojega zastopnika, da vloži revizijsko sodbu pri vrhovnem vojaškem sodišču.

KRIZA DUNAJSKIH GLEDALIŠČ.

— Dunaj, 28. novembra. (Izvirno) Vsem dunajskim gledališčem preti velika finančna kriza. Znanil Cariteater je bankrotiral. Deputacija gledaliških ravateljev je na magistratu intervenirala, da se za gledališča zmanjša gledališki davek. Gledališčem groze godbeniki s stavko, ker zahtevajo novo kolektivno pogodbo. Carlovo gledališče je zabredlo v dolgeve radi davkov. Dolg znaša 2 in pol milijardi.

Imuniteta poslancev.

Na neko pismo radičevskega poslanca dr. Mačka glede imunitete bivših poslancev, je sredi predsednik razpuščen narodne skupščine Ljuba Jovanović podal zastopnikom tiska daljše ustavopravno in parlamentarno strokovno mnenje. Najprej je g. Ljuba Jovanović izjavil, da je vprašanje imunitete bivših narodnih poslancev teoretično in praktično zelo važno. Na pismo dr. Mačka, ki je zahteval nekak sestanek, ni mogel takoj podati točnega mnenja. Izjavil je le, da prouči to vprašanje. Po daljšem promotiviranju in proučevanju določil našega pozitivnega zakonodajstva in parlamentarne prakse v drugih državah je prišel do sklepa, da mu naša ustava ne daje pravice, da se glede tega vprašanja izjavi niti v enem, niti v drugem smislu. Nastalo je vprašanje, ali mandat narodnih poslancev po razpustu skupščine še traja dalje ali ne. Predsednik Ljuba Jovanović je glede tega vprašanja navajal parlamentarne običaje v bivši kraljevini Srbiji in v drugih državah. Omenjal je:

Po praksi v bivši kraljevini Srbiji je trajal mandat in imuniteta poslancev po razpustu skupščine do dneva novoizvoljene skupščine, zlasti za one poslance, ki so kandidirali pri novih volitvah. Toda takega tolmachenja ni mogoče dobiti v odredbah nove ustave, sprejete leta 1921.

Ljuba Jovanović je nato prešel na vprašanje, kako so vprašanje imunitete rešile ustavnoparlamentarne države Evrope in Amerike. Navedel je razne istavne predpise in parlamentarno prakso. V Franciji je imunitetno pravo najgroznejše izvedeno. Po sami francoski ustavi iz leta 1875. ne velja v Franciji imuniteta niti med odmoru posamnih sezij. Imuniteta ne velja od dneva volitev, kakor pri nas nego od dneva otvoritve ene parlamentarne sešije do konca te parlamentarne sešije. V Angliji narodni poslanci tudi ne uživajo imunitete od dneva volitev, nego 40 dni pred začetkom parlamentarnega zasedanja in to uživanje traja po zaključku parlamentarnega zasedanja oziroma po razpustu parlamenta še samo 40 dni. V ameriških državah je imunitetno pravo še bolj omejeno. Novoizvoljeni poslanci v ameriških Zedinjenih državah ne stopijo takoj v užitek imunitete po volitvah, njih imuniteta se pričinja toliko dni pred začetkom ene parlamentarne sešije, kolikor dni poslanci potrebujejo iz mesta svojega stalnega bivališča do sešije parlamenta. Obratno. Imuniteta preneha toliko dni po zaključku parlamentarne sešije ali pa razpustu parlamenta, kolikor dni poslanci potrebujejo za povratak na mesto svojega stalnega bivališča.

Skupščinski predsednik je dalje navajal še ostale države, tako Nemčijo, kjer ugasne imunitetna pravica vsem onim poslancem, ki niso člani državnega odbora, takoj po razpustu državnega zbora.

Ob zaključku svojih izjavljani je Ljuba Jovanović navajal tudi vse dobre in slabe strani, ki bi jih povzročila imuniteta poslancev, če bi ta trajala po razpustu skup-

ščine še dalje do dneva novih volitev. Opozorjal je zlasti na gotove zlorabe, ki bi jih lahko iskavali poslanci razpuščenega parlamenta v volilni borbi napram svojim nasprotnikom - kandidatom, ki niso bili člani razpuščenega parlamenta. Na podlagi imunitete bi uživali taki poslanci kot kandidati velike privilegije. Take vrste privilegiji pa moralo biti zelo omejeni. V imenu demokratskega načela enakosti tudi ni priporočati takih privilegijev, kajti poslanci z imuniteto bi imeli v volilni borbi večjo osebo moč kakor drugi državljani.

Še danes in jutri
se vam nudi ugodna prilika
opozoriti roditelje, da
mora **Miklavž** tudi letos
obdarovati decol

Ne pozabite torej inserirati
v „SLOV. NARODU“

Borzna poročila.

Ljubljanska borza.
LESNJI TRG.
Jesenovi pliohi brez grč od 3 m dolžine od 30—110 mm, debeli, I. a blago frco, meja den. 1300; hrastovi pliohi I. in II. vrsta 2.60 m 53 mm frco, meja I. v. den. 1250, bl. 1260, zakli. 1250; orehovi boules I. a frco meja denar 2000, bl. 2200; topolovi pliohi 40, 50, 60 mm od 3 m dolž. III. vrsta frco, meja I. v. den. 550, bl. 600, zakli. 550; bukova drva 1 m dolž, suha frco, meja za 100 kg denar 31; bukovo oglje I. a frco, meja denar 120.

21TNI TRG.
Pšenica, domača, frco. Ljubljana, denar 400; pšenica, baška, par. Ljubljana, blago 450; oves, baški, par. Ljubljana, blago 345; kuruza, nova, gar. frco. Postojna, trans. bl. 250; kuruza, nova, febr., marec, frco. Postojna, trans. denar 255; fižol, ribičan, orig. frco. Ljubljana, denar 430; fižol, ribičan, čiščen, b/n, frco. Postojna, trans. blago 525; fižol, prepelčar, orig. frco. Ljubljana, denar 500; fižol, prepelčar, čiščen, b/n, frco. Postojna, trans. blago 595; fižol, mandalon, orig. frco. Ljubljana, denar 390; fižol mandalon, čiščen, b/n, frco. Postojna, trans. blago 490; fižol, rjav, orig. frco. Ljubljana, denar 410; laneno seme, frco. Ljubljana, denar 700; otrobi, srednje debeli, frco. gorenjska postaja, blago 225.

Eekti:
2 1/2% drž. renta za vojno škodo den. 125, bl. 135, 7% invest. pos. iz l. 1921 bl. 65 1/2, Celjska posojilnica d. d. den. 210, bl. 211, zaključek 210, Ljubljanska kreditna banka den. 220, Merkantila banka den. 125, Prva hrvatska štedionica den. 900, Nihaag bl. 64, Strojne tovarne in livarne den. 132, bl. 150, Trboveljska premožkopna družba den. 470, Združene papirnice den. 120, bl. 120, zakli. 120, Split cement Portland den. 1650, bl. 1660, 4 1/2% kom. zad. dež. bke. bl. 90.

Zagrebska borza.

Dne 28. novembra. — Sprejeto ob 13.
Devize: Curih 13.275—13.375, Praga 205.40—208.40, Pariz 367.50—381.50, Newyork 68.20—69.20 London 317.80—320.80, Trst 296.80—299.80, Dunaj 0.09625—0.09825. — Valute: dolar 67.25—68.25.

Efekti: 7% invest. posoj. 1921 60—67, 2 1/2% drž. rente za ratnu štetu 128—133, Ljubljanska kreditna 217.50—220, Centralna banka 29—30, Hrv. eskomptna banka 107—108, Kreditna banka, Zgb. 106—108, Hipotekarna banka 57—57.50, Jugobanka 101—102.50, Praštediona 875—895, Slovenska banka 85—88, Eksploatacija 82.50—85, Drava d. d. Osijek 220, Sečerana, Osijek 820—830, Isis d. d. 67, Nihaag 54—55, Gutman 765—800, Slaveks 200, Slavonija 73—74, Trboveljska 460—470, Union paromlin 525.

INOZEMSKJE BORZE.

— Curih, 28. nov. Današnja borza: Beograd 7.50, Praga 15.60, Pariz 27.75, London 24, Newyork 5.18, Milan 22.48, Dunaj 0.0073.

— Trst, 28. nov. Borza: Beograd 33.475—33.525, London 106.70—106.80, Pariz 123—125, Newyork 23.02—23.05, Curih 444.50—445.50, Dunaj 0.0324—0.0326, Praga 69—69.25.

— Dunaj, 27. nov. Devize: Beograd 1031.50—1035.50, London 328.700—329.700, Milan 3072—3084, Newyork 70.935—71.185, Pariz 3772—3788, Praga 2129—2130, Curih 13.700—13.750. Valute: dolar 70.460—70.860, dinar 1025—1031, lra 3040—3060, češka krona 2114—2130.

Prekmurje.

(V svitu Vidovdanske ustave in v kombinaciji vsehrvatskih politikov.)

Nevarnost, ki preti Sloveniji in zlasti Prekmurju od strani zloglasnega Stepana Radića, je končno vzdrnila tudi voditelja SLS in g. Korošec je izpregovoril o tej nevarnosti na nedeljskem shodu zaupnikov, na katerem je razvil volitveni program klerikalnega separatizma. Priznati moramo javnosti, da se dr. Korošec ni dotaknil te nevarnosti iz nacionalnega ozirja, iz bojazni za slovensko ljudstvo v Prekmurju, marveč iz skrbi za volilna klerikalna okrožja, katera ogroža Stjepan Radić s svojimi ekspanziji v Ljubljani. Dr. Korošec drhti za klerikalne volilce, sluti propad klerikalne stranke v obmejnih slovenskih pokrajinah. Zato je izpregovoril odkrito besedo direktno proti večeršnjemu zavezniku Radiću.

Zalostna je konstatacija te nevarnosti od strani voditelja slovenskega separatizma v trenutku, ko gre za odločilno borbo proti nesrečnemu hrvatskemu tribunu in proti tisti njegovi zamisli našega notranjega življenja, ki nam Slovencev ogroža baš — Prekmurje. Stepan Radić napoveduje sporazumno federalizacijo Jugoslavije, to se pravi novo parcelacijo države, pri čemer je izven vsakega dvoma ter po direktnem zagotovilu samega dr. Korošca naše Prekmurje v največji nevarnosti, da nam ga požre nenasišna politika zagrebškega demagoga. Jasno kot beli dan je, da bi moral Stepan Radić pri eventualnih pogajanjih kapitalizirati pred Srbi v marsikateri pokrajini tam doli v Bosni in Hercegovini, v Dalmaciji, Slavoniji, Bački itd., in da bi za kapitalizacijo zahteval odškodnine na severu od Slovencev. Mi Slovenci bi tako morali plačevati račun sporazumnega federaliziranja Jugoslavije, odzvel bi nam eno naših najrodovitnejših pokrajin. Po rapalski in koroški katastrofi bi nas doletela še prekmur-

ska nesreča, ki jo pripravila Radić. Sam dr. Korošec je sedaj, sicer malo kasno priznal to nevarnost za Prekmurje. Ta nevarnost bi bila še veliko večja pri ev. bodočih sporazumnih pogajanjih med Radićem in Srbi, ako bi se obveljalo Radićeva politika in politika »tistih, ki drve za njim s svojimi federalističnimi in avtonomističnimi zahtevami«. Tu jasno vidimo, kam vodi avtonomistična politika, ako Slovenci ne vložijo pri predstojalcih volitvah proti federalistični zvezi svoj definitivni veto.

Naravnost zgodovinska sreča pa je, da smo si v Vidovdanske ustave osigurali te kraje in da nam po tej ustavi pripadajo direktno in upajmo za vse večne čase, kakor je tako lepo baš te dni v samem Ljubljani povedal minister za šume in rude, dr. Gregor Žerjav. Na tem usodnem vprašanju vidimo, kako pravična je sedanja ustava, kako nas varuje pred demagogom iz Zagreba. Ni vidnejšega dokaza poloma avtonomističnega programa SLS, kakor je priznanje nevarnosti, ki preti Prekmurju od strani Stepana Radića. To priznanje in potrditve je izšla iz samih ust voditelja SLS in je torej tem pomembnejša za presojo tega voditelja in njegovega dosedanjega delovanja po Sloveniji. Kopal je grob in pripravil okupacijo po Radiću in s tem izdal našo vitalne interese.

Vidimo torej, kako so klerikalci delali za slovenske interese, za slovensko domovino, za slovensko individualnost, kateri so pravzaprav v brezdelnosti in s spletkami pripravljali direktno pogubo! Prekmurje je sijajna manifestacija pravilnosti dosedanje državnice in narodne politike proti koncepciji bodočega sporazumnega federaliziranja Jugoslavije!

Politične vesti.

— Plerikalne klevete. Laznivi Ključek je pozabil, da je moral v sredo priobčiti več uradnih popravkov, v katerih je prekalal svoje gorostasne laži. — Danes zopet laže na vse pretege. — V članku »Svobodne volitve« piše, da trošič sedanja vlada ogromne vsote državnega denarja za volilni fond centralističnih strank. V svoji brezmejni zagrizenosti in perfidnosti kopiči škofov list eno laž na drugo in slika lahkoverni klerikalni backom državo in nene organe kot nekako moderno orodje srednjeveške inkvizicije, ki se pripravlja na nepopisne persekucije takozvanih poštenih in pravičnih elementov. Kdor ne pozna naših razmer in komur ni znano, da bazira klerikalizem svojo politiko na hinavstvu, laži in brezvestnem hujkanju, bi mislil, da je Jugoslavija pravi peklo, kjer je ljudstvo izven zakona in izpostavljeno neprestani nevarnosti za življenje in imetje. Škofov list si drzne trdit, da se oborožujejo teroristične bande in dajejo instrukcije, kako bi se proticentralistični volilci z ogrožanjem njihovih oseb in imetja odražali od volitev. In dočim goni »Slovenec« svojo lažno o korupciji, nasilju, terorju in brezpravju v državi dalje, bi zaman iskali v njegovih predalčkih dokazov za te nečuvne klevete. Nobene svoje laži še ni škofova klika podprla z dokazi in nobenega konkretnega slučaja ne more navesti, ki bi pričal, da v državi ne veljajo zakoni in da se je skrivil komurkoli las proti zakonitim določbam. Nasprotno, mi vidimo, da je Jugoslavija med vsemi državami menda edina, kjer je državljanska svoboda tako neomejena, da lahko vsak cestni postopač blati, sramoti in obrekuje najvišje državne organe. To je žalostna istina, ki se bo še kruto maščevala.

— Radić namerava kandidirati tudi v Ljubljani! Hrvatski listi poročajo, da namerava Stepan Radić kandidirati pri volitvah v narodno skupščino tudi v Ljubljani. Nimamo nič proti temu. Le naj kandidira, nekaj bedakov ujam vendar le na svoje limanice in oškoduje s tem svoje klerikalne zaveznike. Menda dobi tudi nekaj komunističnih glasov, toda vsi ti glasovi ne bodo dosegli stolet, o tem smo prepričani. Ako je torej Radić ležeče na blamazi, naj le poskusi s svojo kandidaturo v Ljubljani!

— Imuniteta poslancev. Pravosodni minister je razposlal na vse velike župane okrožnico, ki vsebuje navodila glede imunitete poslancev. Okrožnica odstranja vsa nesporazumjenja in naglašala načelo, da imuniteta poslanca preneha, čim poslanec izgubi mandat, mandat pa izgubi, kakor hitro je narodna skupščina razpisana.

— »Obzorje« proti novi politiki Hrvatske zajednice. »Obzorje«, vodilni list zagrebške inteligence, ki prilično realno motri politiko naše države in zlasti »tališče Hrvatov, obravnava uvodnik, v katerem zavzema jasno odklonitveno stališče napram republikanskemu programu Hrvatske zajednice in lojalno izpoveduje, da ne bo mogel slediti voditeljem HZ na taki poti. Upajmo in tudi sam »Obzorje« priznava, da to njegovo stališče ne bo ostalo osamljeno in da se mu bo priključil tudi ostalek hrvatske inteligence, zlasti inteligence po deželi. Skrajni čas bi bil, da se Hrvati streznijo in da si postavijo pametne, mirne, realne voditelje!

— Razkol v džemijetu. V opozicijskih strankah ni opaziti kompaktnosti. V vseh strankah se pojavljajo velike difference. Džemijet je doživel no-

tranjo krizo, ki je dovela do razkola. Dosedanji džemijetovski poslanec Kenan Zila ustanavlja novo stranko in začne izdajati svoj list pod imenom »Birik« (Edinstvo). Nova stranka je nasprotna politiki Ferid bega Draga. — Iz Gustinčičevega izjava iz Beograda. Po poročilu iz Beograda je večer beogradska policija prišla voditelja slovenskih komunistov ing. Gustinčiča in bivšega komunističnega poslanca Nikolo Kovačevića. Kovačević je bil obsojen na več dni zapora, ker se je vrnil v Beograd, kamor mu je prihod policijsko zabranjen. Tudi ing. Gustinčiču je bil svoječasno prihod v Beograd prepovedan. Gustinčiča so odposlali v Ljubljano.

Konec procesa proti trboveljskim komunistom.

Za prvim zagovornikom dr. Tume je govoril drugi zastopnik obtožencev dr. Hodžar, koncipient dr. Ogrtzeke. Zastopal je 13 obtožencev in eno obtoženko ter govoril 1½ ure pobijajoč posamezne točke obtožnice, nanašajoč se na njegove kliente. Zanimivo je, da so se njegova izjavljata mestoma dobesedno krila z izjavljani predgovornika dr. Tume. Med drugim je izjavil dr. Hodžar: Obtožajem besede z državne pravdnika, ki je v svojem govoru izjavil, da je bil nasprotni tabor, kateremu priležila tudi današnje obtožence, od vraga navdahnjen. Krivda na nesrečnih trboveljskih dogodkih leži morda na obeh straneh. Pred zakonom pa smo vsi enaki, zato zobj za sob. Kako si zamišlja večina obtožencev komunistov? Smatra za ko gospodarski boj za izboljšanje proletarskega položaja, kot boj proti kapitalistični družbi? Kako razumevajo revolucionarnost? Obtoženci sami povdajajo, da smatrajo to kot stanovsko razredno delavsko zavest. Povdajati moram, da je bil dr. Lemež že pred enim tednom snušen iz zapora in da je ljubljansko sodišče položilo tozadevne obtožbene spise ad akta. Današnja razprava se mora ozirati na to dejstvo. Zato predlagam, da sodni dvor zahteva predložitev zadnjih sodnih aktov iz Ljubljane. Razprava ni prinesla nikakih dokazov. Pričevanje vsebuje kvečemu razne indicije, niti to ne, marveč golo sumničenje. Nekateri Orjunaši, ki so bili radi suma udeležbe pri trboveljskih dogodkih zaprti, so se nadaljni preiskavi odrekli s tem, da so deloma zvalili krivdo na druge tovariše. Sedaj so bili pripuščeni k pričanju, ki ga je tudi smatrali kot navadno sumničenje obdolžencev. Ne rabimo privatnih organizacij, ne rabimo nasilja, ne rabimo, da bi privatne organizacije nastopale na mesto vojske in orožništva, ki sta v naši državi na vsak način zanesljiva in na svojem mestu. Ako to pristopimo, pa gremo anarhiji nasproti. V Trbovljah bi bilo prišlo sicer itak do spontanega spopada, ker značita obe fronti, ki sta stali takrat nasproti dva diametralna pola. Kakor v vsaki organizaciji, so bili gotovo tudi med udeleženci spopada razni temni elementi, ki jim je samo za pretep in pobijanje. Verjetno je, da so ti povzročili spopad in so se nato zopet razkropili v razne kraje, odkoder so prišli. Danes je nemogoče doznati prave krivce, prepričan na sem, da obdolženci nikakor ne morejo biti skrivili trboveljskih dogodkov vsled samega dejstva, da so po streljanju bežali in pa zato, ker niso na čelu pečat komunisti. Ako bo sodni dvor obdolžence obsozil, ga ne morem smatrati za kompetentnega in v tem slučaju predlagam, da pride ta slučaj pred poroto. Zagovornik je h koncu predlagal, da sodni dvor upošteva vse protizlogove, obdolžence oprosti. Predsednik senata, je ob 13. naznanil, da se razsodba razglasi ob 18.

Ob 18½ zvečer je predsednik senata razglasil razsodbo, ki se glasi: Obsojeni so bili po čl. 1 zakona o zaslišanju države: Fran Kokali, 1 leto težke ječe, Fran Lipušek, Karol Hudomali, Josip Marn, Engelbert Weinberger, Josip Sitar in Albin Erjavac so bili oproščeni; Ivan Janc, 2 mesece zapora, Ignac Fric, 6 mesecev težke ječe, Ivan Strojnik, 2 leti težke ječe, Ivan Berčič, 15 mesecev težke ječe, Vladislav Klinc oprostjen, Fran Klopčič 3 mesece zapora, Ivan Hlebec, 1 leto težke ječe, Mirko Weinberger, Alojz Kobilšek, Josip Sluza, Fran Kozar, Mile Klopčič in Antonija Čeč so bili tudi oproščeni.

Uradniško vprašanje v ČSR.

Ne kongres československih socialistov je imel minister Stříbrný obširen referat o položaju državnih uradnikov. Iz tega referata povzamamo glavne odstavke, ki bodo zanimali tudi naše uradništvo.

V sedanjih razmerah, je izjavil govornik, ni drugega izhoda, nego reorganizirati upravo in administrativni aparat tako, da bo imela država manj uradnikov, zato pa ostale dobro plačane. Zavedam se delokosilnosti teh besed in vem, da se vsuje name ploha protestov, ali druge poti ne vidim. Kdor zna drugače rešiti ta problem, naj nam svetuje. Nastane vprašanje, ali imamo prebitik v osebo. Sodite sami. Po zadnji statistiki iz l. 1924, imamo 342.188 državnih uslužbencev brez takozvanih sezonskih delavcev. K temu je treba prišteti 42.009 učiteljev, plačanih iz državne blaginje in v kakih 60.000 avtonomnih nameščenec. Celokupno število javnih nameščenec znaša torej 444.188. Če računamo, da ima rodovina državnega uslužbenca povprečno po eno dete, pridemo z ženami vred do števila 1.332.564. Poleg tega vzdržuje država 56.202 civilnih, 31.915 železniških in 21.159 vojaških vpokojencev ter 17.810 vpokojenih učiteljev, skupaj torej 127.096 oseb. Celokupno število državljanov, ki žive na račun državne blaginje, znaša 1.459.660, kar pomeni, da vzdržuje država skoraj vsakega devetega državljan. Ne smemo tudi pozabiti, da je število državnih uslužbencev naraščalo. Poleg 35.000 smrtih legionarjev imamo še državljanse ČSR, ki so se vrnili glasom mirnih pogodb iz Bosne, Hercegovine, Galicije, Bukovine, Madžarske in Avstrije.

V proračunu za l. 1925, imamo teke postavke: Administrativno-osebni izdatki 3 milijarde 862 milijonov, za državno podjetja 3.510.379.519 Kč, skupaj 7.382.435.003 Kč. Osebnih izdatki za l. 1924 so znašali 8.122 milijonov 285.812 Kč. Zdelo bi se, da smo to postavko znižali za 740.000.000. Ali to je samo deloma res, ker niso vrčnani izdatki za zvišanje učiteljskih plač v znesku 80 milijonov Kč. Če računamo stvarne izdatke v proračunu na 8.822.683.496 Kč, vidimo, da tvorijo plače in pokojnine skoraj polovico vseh državnih izdatkov.

Druge države, kakor Nemčija, Avstrija, Francija, Anglija, Belgija, Poljska in Italija, so že davno uvidle, da je redukcija državnega uradništva edini izhod iz krize, v katero je zašlo državno gospodarstvo. Tudi češkoslovaška se redukciji ne more izogniti. Problem je s političnega stališča takle: Danes imamo v državi 342.000 nezadovoljnih državnih uslužbencev. Če se s težkim srcem odločimo odslužiti jih n. pr. 30 tisoč, svede s posebnim ozirom na kvalifikacijo, službeno leta, imovinske razmere, in če poskrbimo, da si bodo mogli reducirani uradniki ustvariti novo existenco, bo vseno to korak krut. Ali kolikor na rednih izdatkih na ta način prihranimo, za toliko lahko zboljšamo usodo ostalih 312.000 uradnikov. Odlasli smo ta korak tako dole, dokler je šlo in dokler smo mogli. Ne tajim, da sem že davno slišal in pričakoval to, kar je prišlo. Ali pri tem sem stal vedno na stališču, če mora priti do redukcije, da jo rajši izvedemo mi, nego da bi se skrivali za nekaj uradniški kabinet, ki bi storil ta korak ne glede na nižje uradnike in uslužbenke.

Julijska Krajina.

— Pojasnilo od tržaškega župana dr. Pitacca glede poloma Jadranske banke zahtevajo v Trstu vedno silnejše. Dr. Pitacca je bil prevzel predsedništvo nacionalizirane Jadranske banke. Povdaja se, da gotovo ne iz kakih dobičkanosnih namenov, marveč se domneva, da so vplivali nanj višji faktori, kajti dr. Pitacca je pač znan kot star politik, z bančnimi zadevami se pa ni nikdar pečal. Tržačani, ki držijo na svojo čast in na čast mestnega župana, zahtevajo od dr. Pitacca, da naj opusti svoje dosedanje molčanje in spregovori jasno besedo o tem, kako se je vodilo poslovanje propadle banke in kako je prišlo do poloma. Zadnje čase se je govorilo tudi že o odstopu dr. Pitacca.

— Med zajci na Krasu se je razširila epidemična bolezen na pljučih in jetrih, tako da se dobi po polju in drugodi mnogo mrtvih zajcev. V Trstu pazijo, da se ne kupujejo zajci brez pljuč in jeter.

— Promocija. Na vsenčilšču v Gradcu je promoviral za doktorja vsega zdravilstva g. T. Sardoč iz Trsta.

— Plesna Wisslakova in baletni mojster ljubljanske opere Vilek nastopita v Gorici v Trgovskem domu v soboto 6. decembra svečer in v nedeljo 7. decembra popoldne. Vzpored prireditve je zanimiv.

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama.

Začetek ob osmih zvečer.

Petek, 28. novembra: Zaprt. (Glavna vaja.)
Sobota, 29. novembra: Zaprt. (Generalna vaja.)

Nedelja, 30. novembra: »Sumljiva oseba«. Izven.
Ponedeljek 1. decembra: »Veronika Deseniška«. Slavnostna predstava v proslavo narodnega praznika.

Opera:

Začetek ob pol osmih zvečer.

Petek, 28. novembra: Zaprt. (Generalna vaja.)

Sobota, 29. novembra: »Jenufa«. Red E.
Nedelja, 30. novembra: »Netopir«. Ob treh popoldne. Izven.
Ponedeljek, 1. decembra: Zaprt.

— Senjakovski gledališki oder v Ljubljani. V soboto, 29. novembra: »Beda«.

— Boris Popov, član opernega gledališča — poučuje solo-petje. Sprejema stranke od 2. decembra dnevno od 14. do 16. ure v Narodnem domu, I. nadstropje, d. s. n. soba pevškega društva »Ljubljanski Zvon«.

— Opereta »Netopir«. V nedeljo, dne 30. novembra se vrstijo v opernem gledališču »Netopir« ob 15. popoldne. Ta ljubljanska komična opereta se poje v Narodnem gledališču z vedno naraščajočim uspehom. V nedeljo pa bo imelo tudi občinstvo izven ljubljanske prilike poslušati to melodiozno in zelo zabavno delo slavnega J. Straussa, ki je napisal toliko priključne glasbe. Zasedba je ista, kakor doslej. Zaposleni so: Lovštevica, Šillegiova, ter Peček, Danilo, Šubelj, Kovač, Zupan, Mohorič itd. Dirigira Balatka, režira Debevec.

— V soboto, dne 29. novembra ponavlja Sentjakovski gled. oder krasno Wildzansovo dramo »Beda«. Drama je globoko in pretresljivo vsebina in drži poslušalca v napetem razpoloženju do konca. Predavala vstopnica v kavarni Zalaznik na Starem trgu.

— Literarno recitacijski večer. Poročilo nam: Literarno recitacijski večer priredi v kratkem še malo znan član naše mlajše literarne generacije Karlo Kociančič v ljubljanskem Mestnem domu. Čital bo posamezne dele iz svoje zbirke »Večna plamenica«. Prireditve bo tudi zavoljo tega utelelila zanimati naše občinstvo, ker nastopi istočasno Anton Podbevšek po dolgem premoru z enim svojih preromantičnih govorov.

za gospe neobhodno potreben.

Turistika in sport.

— S. K. Primorje pozivlja svoje celokupno članstvo, da se polnoštevilno udeleži glavne skupščine, ki se vrši v nedeljo dne 30. t. m. ob 9. uri v restavraciji Zvezda, vogalna soba. Udeležba dolžnost. — Odbor.

— Osrednji odbor Slovenskega Planinskega društva naznanja vsem članom ter prijateljem planinstva, da se vrši v ponedeljek dne 5. januarja 1925 v vseh prostori Narodnega doma v Ljubljani velik Planinski ples za kritje stroškov stavbe na Kravcu. Posebno člane naprošamo, da marljivo agitirajo za to zelo važno prireditve. Vsa ostala društva pa naprošamo, da vpoštevajo ta dan glede svojih prireditvev.

470/a

Umetne razglednice

po znižani ceni (100 kosov od dinarjev 30— naprej) nudi

Narodna knjigarna v Ljubljani.

Ed. Rice Burroughs:

„Tarzanov sin“.

Jack je poostrel pogled, — in prestrašen kriknil. Zagledal je prav isto, kakor Ajaks.

»Da, vidim. Lev leži v travi, tamle,« in je pokazal v dotično smer. »Glavo ima obrnjeno proti namu. Ali misliš, da naju je zapazil?«

»Numa naju prav skrbno opazuje,« je potrdil Ajaks. »Toda nisva v nevarnosti, kajti lev leži na ubiti živali in gloda. Samo preveč blizu ne sme. Ali slišiš, kako lomi in drobi kosti? Opazuje naju bolj iz radovednosti. Ko se nažre, pride k vodi, da se napije. Pred nama se ne bo skrival, ker se naju ne boji in tudi nima zlobnih namenov. Ta prilika je kakor nalašč zato, da spoznaš Numa in njegove navade in si jih dobro zapomniš, ako hočeš dolgo živeti v džungli. Kadar nas je zbrana velika množica opic, nas Numa pušča popolnoma v miru. Naše zobovje je dolgo in ostro in me smo navajene bojev. Toda, kadar je kdo sam samcat in lev sestradan, takrat se nihče ne more in ne sme z njim spuščati v boj. Pojdi, da ga obkroživa in začutiva njegov dihanje. Čim preje se to naučiš, tem bolje zate. Toda drži se vedno drevca, ker nihče ne ve, kedar Numa plane. Opazuj pa neprestano z očmi, z ušesi

in z nosom. Zavedaj se, da more za vsakim grmom, za vsakim drevesom in v vsaki travi čepeti kak tvoj sovražnik. Ko se ogibaš in varuješ pred Numa, te že lahko napade kaka druga zver, zlasti levinja Sabor, ki ni prav nič krotkejša, kakor Numa. In sedaj mi sledi!«

In Ajaks se je v velikem polkrogu blizal k levu, ki je čepel v visoki travi.

Deček mu je tesno sledil. Njegovo živčevje je bilo napeto in vse njegove misli osredotočene na leva in na vse druge zveri, ki morda leže in čakajo v zasedi. To je vendarle krasno življenje! Za hip je popolnoma pozabil na svoj trden namen, da se napoti v neko drugo mesto, kakor v čno, v katerem je pristal in da se vrne v Anglijo. Celo njegova notranjost je kipela v strasti divjega življenja, ki je zahtevalo od njega toliko previdnosti in bistrosti. Šel je v boj z divjimi zvermi pragozdov, ki so ogroževale življenje vsakega, ki se je drznil prestopiti prag mravnega in mogočnega kraljestva pragozdov in veličastnega, divjega življenja v njih. V njegovi duši ni bilo strahu in bojazni. Bojzljivosti in strahopetnosti po očetu ni podedoval. Podedoval je le ponos, vestnost in tenkočutnost, kar ga je vznemirjalo, kadar je njegova duša pohitela proti domači hiši očetovi in ljubici materi v objem.

Ze sta bila prav blizu Nume. Deček je začutil neprijetni smrad in izhlapevanje, ki je prihajalo od

tega orjaškega kralja zveri. Dečko se je nasmehnil, ker zazdelo se mu je, da bi ta smrad ločil izmed tisočev drugih smradov, ne da bi mu moral Ajaks to šele razložiti. Med dečkom in Ajaksom je bila tudi drugače neka čudna, posebna podobnost. Tudi njemu so se razježili lasje in zobje so se mu nehote pokazali in zaškripali, kadar je sovražno zarenčal. Ušesa je potegnili nazaj in koža za njimi se je nagubala, kakor da bi bil zver, ki je pripravljena na boj na življenje in smrt. Njegova notranjost je vzplamela v nenavadni bojzljivosti in odločnosti, ki mu je bila preje čisto tuja. Tako je od leva izhlapevajoči smrad spreminil celo njegovo bistvo in dečko se je v hipu izpremenil v strašno, divjo zver.

Jack od tega trenutka v svojem življenju še ni videl leva. Njegova mati je skrbela, da se to ni nikdar zgodilo. Toda poznal je levo, levino in mladiče iz knjig, katere je naravnost požiral. In sedaj je plamtel v misli, da zagleda kralja puščave v celi njegovi veličastnosti. V te misli zatopljen je stopal za opico. Zaostajal je nekoliko. V tem trenutku ga zbudi iz misli svarilni in opozarjajoči glas opice. Dečko se je prestrašil in celotelo je pretresla groza. Na poti, po kateri je šel, je zagledal krasno, vitko levino, ki je dvigala glavo izpod odeje trave in listja. Njene okrogle temnozeleno oči so se ostro in nepremično ozrle na dečka, kakor bi ga hotele začarati.

Bil je od nje oddaljen kakih deset korakov.

Kakih dvajset korakov za levino je stala opica, ki je z raznimi znamenji dajala dečku navodila, levino pa motila s tem, da jo je dražila z obmetavanjem z malimi predmeti. Očividno je hotela dati dečku priliko, da švigne na prvo drevo in tako uide nevarnosti.

Toda Sabor ni obrnila pogleda od dečka. Njen pogled je bil kakor prikovan na njem. Deček je stal v sredi med levino in levom, v bližini žrtve, katero mu je pomagala uloviti in raztrgati. To je bilo zanj sumljivo. Zdelo se ji je, da ima dečko hudobne namene: da hoče napasti njenega kralja in gospodarja ali da mu hoče iztrgati težko priborjeno žrtev. Levinja je vedno bistra in se hitro odloči. Ajaksove besede in draženje jo je razburjalo. Zarenčala je doneče in rjoveče in na korak skočila k dečku.

»Na drevo!« je zahreščal Ajaks.

Dečko se je okrenil in hotel bežati. Toda v tem trenutku se je levinja vzbela k skoku. Drevo je bilo le nekoliko korakov oddaljeno. Debeli veja od drevesa je segala le nekaj sežnjev nad glavo Jacka. Kakor opica je odskočil od zemlje in se zagrabil za vejo. Velika taca ga je lopnila po životu, tako, da je omedleval. Ogromni, ostri krempelj so usekali v dečkovo meso in nočno obleko ter jo pretrgali od zgoraj do spodnjega konca. Deček, že napol nag in v silnih bolečinah, se je z napornim in v strahu vzpel višje na drevo. Levinja pa se je pripravljala k novemu naskoku.

Življenje za milijon

7272 Salonska družabna drama v 6. dejanjih.
Režija v rokah svetovnoznane **MICHAEL KERTESZA**,
ki je režiral vefilm Kraljica sužnjev.
28. XI. Samo 2 dni! 29. XI.
ELITNI KINO MATICA
27. XI. ŠE: 6000 kilometrov na motociklu preko Švice,
Italije, Jugoslavije i. t. d.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 28. novembra 1924.

Pred sodišče z izdajalcem!

Silno ogorčen je zaradi izdajstva majorja Markovića v razmejitveni komisiji z Italijo škofov »Slovenec«. V umetnem svojem gnevu in ogorčenju zahteva: »V interesu države in njenega ugleda bi bilo potrebno, da se krivci takoj javno žigosajo in da prejmejo poleg zaslužene kazni tudi zaslužen priznanje celokupne jugoslovanske javnosti.«

Izbor! Tudi mi zahtevamo isto, naj se namreč javno ožigosajo sokrivci sramotnega zločina izdajstva domovine! In kdo so ti sokrivci? To je Korošec-Davidović-Radičeva vlada, ki je polkovnika Daskalovića, ki je bil v vsakem oziru mož na svojem mestu in ki je bil baš zaradi tega skrajno neljuben Italijanom, odstavila in na njegovo mesto imenovala majorja Markovića!

Sokrivci te veleizdaje so torej gospodje Dr. Korošec, dr. Kulovec, Vesenjak in Sušnik, ki so sedeli takrat v vladi, ko je bil imenovan major Marković za člana razmejitvene komisije! Zato pravimo: pred sodišče z majorjem Markovićem in njegovimi krivci Korošcem, Sušnikom, Kulovcem in Vesenjakom!

Spor z Italijo zaradi Vrščiča!

Poročilo, ki smo jih dobili iz Beograda, je glavna točka z Italijo v razmejitvenem vprašanju Vrščič nad Kranjsko goro. Baje zahtevajo Italijani, da se mejna črta na sedlu pomakne bolj proti severovzhodu v smeri Kranjske gore, tako da bi Erjavčeva koča stala še na italijanskem ozemlju. Ne moremo kontrolirati, v koliko je ta vest resnična, vendar pa se nam ne zdi verjetna, ker so na Vrščiču že zdavnaj postavljeni mejniki in je že zdavnaj določena definitivna mejna črta. Vsekakor pa bi bilo priporočljivo, da bi se za stvar zanimalo »Slovensko planinsko društvo«, ki bi tako izgubilo poleg doma na Vrščiču še Erjavčovo kočo. Dasi vemo, da je polkovnik Drašković v razgovoru z ministrom zunanjih del dr. Ninčičem označil res Vrščič kot glavno sporno točko, ipak se nadajamo, da vest v obliki, kakor se je nam sporočila, vendar le ni resnična.

Odkritje spomenika kralju Petru. Ministrski podpredsednik Marko Trifković in minister dr. Grisogono sta danes odpotovala v Dubrovnik, da prisostvujeta v imenu vlade svečanemu odkritju spomenika kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju. Po svečanosti odpotujeta ministra v Črnogor.

Izenačenje neposrednih davkov. Na predlog ministra dr. Žerjavič, kateremu se je pridružil finančni minister dr. Stojadinović, bo v finančnem ministru imenovana posebna komisija, ki bo imela nalogo, da natanko prouči vprašanje izenačenja drž. davkov in izdela za to potreben zakonski načrt. Za predsednika te komisije bo imenovan kak finančni strokovnjak-državni uradnik, najbrže Slovenec.

Slovesna promocija prof. Cvijića. Iz Pariza javljajo, da je jutri, dne 29. t. m. na Soborni svečana seja, na kateri bo profesor beogradske univerze dr. Jovan Cvijić promoviran za častnega doktorja pariške univerze.

Čestne naročnice vladno opozarjamo. da prilagamo današnji številki položnice v svrhu obnove naročnice.

Falziifikati ameriških 100 dolarških bankovcev. Pred kratkim so se pojavili na denarnih trgih falziifikati ameriških 100 dolarških bankovcev. Opis teh falziifikatov je sledeč: Falziifikati, ki naj bi veljali za bankovce, izdane od Federalne Rezervne banke v St. Francisku, Kalifornija, Zvezdine države Amerike, imajo kontrolno besedo check. Na prvi strani ima falziifikat št. 4, a na drugi strani št. 15. Na falziifikatu je tudi natisnjena slika Benjamina Franklina in podpis Johna Durkeja, šefa zakladnega urada Zj. držav. In D. P. Honstona, sekretarja tega urada. Falziifikat je napravljen fotografskim potom. Barva pečata in številk je pravilna. Sploh je falziifikat izdelan zelo dobro. Torej pozor pred falziifikati!

Podpora Udruženju Jugoslov. novinarjev. Prosvetni minister Svetozar Pribičević je odobril Jugoslov. novinarskemu Udruženju podporo v znesku 17.800 Din.

Legitimacije za g. rezervne oficirje. Po nalogu Gosp. Ministra Vojske i. Morarice A. Dž. br. 23.365 od 15. jun. t. m. imeti vsak rez. oficir legitimacijo z sliko, izdano od pristojnega vojnega okruža. Vseled tega se pozivljajo vsi g. rez. oficirji, da se osebno zgledajo pri tuk. vojnem

okružu, da dobijo tozadevne legitimacije, ki se bodo izdajale vsaki dan, izzemši sote, nedelje in praznikov od 16. do 18. Ob tej priliki naj vsak g. rez. oficir prinese s seboj svojo sliko in vse dokumente (vojaške in civilne).

Zanimiv književni spor. Znani književnik dr. Svetislav Stefanović je vložil pri beogradskem sodišču interesantno tožbo proti pesniku in uredniku revije »Misa«, Simi Panduroviću. Dr. Stefanović očitno Panduroviću, da je plagiral njegov prevod, in zahteva od sodišča, da ugotovi plagiat s pomočjo strokovnjakov. Otvorba je vzbudila v beogradskih književnih krogih veliko senzacijo, ker gre za dva splošno-ugledna književnika in ker bo ta proces prvi te vrste v naši državi.

Vstoličenje katoliškega nadškofa v Beogradu. Vstoličenje smederovsko-beogradskega nadškofa Rodića se vrši dne 5. decembra v Beogradu. Cerkevne obrede vstoličenja izvrši nuncij Pellegrinetti ob asistenci škofov Aksimovića in Gačića. Pri svečanosti vstoličenja bodo zastopani dvor, vlada, občina in diplomatski zbor.

Osebnosti s pošte. Premješeni so: iz Bosanskega Petrovca v Zagorje ob Savi Josip Savell, iz Novoga mesta v Maribor Ivan Demšar, od pošte Ljubljana II. k pošti Ljubljana I. Franc Mozek; Rudolf Kolbezen, ki je bil premješčen iz Maribora v Gornji grad, ostane še nadalje v Ljubljani je imenovan ing. Igo Pehani.

Za poplavljenca na Gorenjskem je darovala banka »Slavija« v Ljubljani 10.000 dinarjev.

Železniški gumbi ne veljajo več za luksuzne predmete. Finančno ministristvo je odredilo, da se za železne gumbje, legirane z bakrom, ki se vporabljajo pri izdelovanju običajne seljaške obleke, ne plača več taksa po tarifu št. 572.

Prispevki k »Dinarskemu dnevu«. »Jugoslovanske Matice« (Nadaljevanje). 1.) Podružnice: Ptuj 1626; Konjice 973.25; Kozje 25; Rakek-Planina 2562; Braslovce Polzela 2100; Domžale-Radomlje 3116.25; Moravče 1210; Trebnje 400; Sv. Peter pod Sv. Goro 150; Radovljica 945; Voklo 88.50; Dobrna 370; 2.) Šolska vodstva: Škalski Cirkovac 25; Velika Nedelja 303.35; Dragutuš 60; Kramarovići 32.20; Dol. Lendava (V. razred) 10; Vrčice pri Semčiču 40; Semčič 151; Bračna vas 50; Mengeš 51.25; Homec 122.50; Vel. Podlog 64; Podgorje 13; Sv. Ožbald 15; Plišna 317.25; Sv. Križ pri Komendi 52; Srdica 25; Šmilh 22.75; Preloka 32.25; Sv. Križ pri Mariboru 196; Sv. Lovrenc na Dravskem polju 100; Rajhenburg 190; Dol. Nemška vas 275.25; 3.) Župni uradi: M. D. v Polju 5; Smartno ob Paki 200; 4.) Županstva: Bohinjska Bistrica 351.75; 5.) Društva: Bralno društvo »Napredek« Sv. Barbara v Haložah 90; Bralno društvo Svetinje 142; »Sokol« Guštanj 286.15; »Orel« Sv. Jurij ob Ščavnici 112; 6.) Zasebniki: skupaj Din 10.

II. književna tombola. »Jugoslov. Matice«. Dobitki so: 150 amb: 1. Dr. Tavčar: Izza kongresa (pravkar izšla). 2. Finžgar: IV. zvezek zbranih spisov (pravkar izšla). 3. Gradnik: Pot bolesti (pesniška zbirka). 4. Dr. J. Tičar: Boj nalezljivim boleznim (s slikami). 5. Ribičič: Zavratale pošasti (nova mladinska knjiga). 6. Zvončič: Ciciban (II. izdaja). 120 tem: 7. Podlimbarski: I. zvezek zbranih spisov (nova knjiga). 8. Meško: Listki (nova knjiga). 9. Mark Twain: Mali klatež in 10. Gaspari: Gor čez izaro, mladinski knjig. 80 kvatern: 11. Zupančič: Veronika Deseniška (nova knjiga). 12. Gradnik: Padajoče zvezde (II. izdaja). 13. Kotnik: Koroške storije (nova knjiga). 14. Srbske narodne pripovedke (mladinska knjiga). 50 šknvinov: 15. Levstik: Gadje gnezdo. 16. Melik. Jugoslavija (nova knjiga). 17. Dr. Ivo Šorli: Zadnji val (nova knjiga). 8. Tombol: 1. tombola: Vsi letniki Dom in Sveta. (Letnik 1.—34.) (Ako lastnik tega dobitka raje prejme denar, odkupi dobitke Jugoslov. Matica.) 2. tombola: Vse zgoraj navedene knjige in slovenske knjige po prosti izbiri posameznika do zneska Din 1000. 3. tombola: Vse zgoraj navedene knjige in slovenske knjige po prosti izbiri posameznika do zneska Din 800. 4. tombola: Vse zgoraj navedene knjige in slovenske knjige po prosti izbiri posameznika do zneska Din 600. 5. tombola: Vse zgoraj navedene knjige po prosti izbiri posameznika do zneska Din 500. Poleg tega 100 dobitkov mladinskih knjig kot dobitki za naše šole v Sloveniji. Kaj Jugoslovanska Matica s temi dobitki nudi, je razvidno iz sledečih zanimivih številk. Stevilo rednih dobitkov znaša 405, poleg tega pa ima Jugoslovanska Matica pripravljenih še nad 100 mladinskih dobitkov. V vse te dobitke pride 7288 knjig. Kdor si more predstavljati množino knjig, bo razumel, kakšen kulturni pomen ima književna tombola. Vrednost teh knjig znaša Din 191.936. Tem številkam ni potreba nobenega pojasnila. Jugoslovanska Matica lahko pričakuje vsled tega popolnoma mirno, da bo druga

(božična) književna tombola uspela še lepše od lanske. Tablice za tombolo ima v prodaji in v zalogi Pokrajinski odbor Jugoslovanske Matice v Ljubljani. Rojaki, sežite po njih ter si osnujte odnosno pomnožite domačo knjižnico!

Konferenca za pospeševanje tujkega prometa. Ministrstvo za trgovino in industrijo je sklicalo konferenco predstavnikov ministrstev narodnega zdravja, notranjih del, poloprivrede, financ, prometa in pošte ter predstavnikov družtev za tujski promet iz Ljubljane, Zagreba, Sarajeva, Šuška, Splita, Dubrovnika in Beograda. Konferenca zboruje ves tekoči teden. Otvoritev je bila v ponedeljek. Dr. C. Žizek, šef oddelka za politiki in turistični promet v trgovinskem ministristvu je pozdravil navzoče in predložil pomen tujkega prometa ter njegovo organizacijo drugje in pri nas. V torko so se razpravljala vprašanja organizacije in prometnega značaja, v sredo je bila na dnevnem redu hotelska industrija in vprašanja policijskega značaja, v četrtek se je govorilo o kopalniških in zdraviliških ter o propagandi, reklamni in informacijski službi, v petek je v razpravi turistično razmerje s Češkoslovaško in splošna državna in komunalna politika z ozirom na turistične potrebe, v soboto je plenarna seja, na kateri pride po referatih do zaključkov, kaj vse treba ukreniti v svrhu pospeševanja tujkega prometa. K tej seji so povabljeni tudi privredni in posvetni krogi. V prvi seji se je sklenilo osnovati centralni svet za pospeševanje tujkega prometa.

Beogradski klavirji. Te dni je gostoval v Beogradu znani klavirski virtuos Weinzen. Pripetilo pa se mu je, da je moral igrati na zelo slabem in razglašnem klavirju. Radi tega so med odmorom prišli na oder mehaniki in strokovnjaki, ki so popravili in uglasili klavir, nakar je mogel Weinzen nadaljevati s težavo svoj klavirski koncert.

Igra narave. V Spod. Slovenskih gorcih med Št. Iljem in gornjo Pšniško dolino so imeli letošnje poletje silno točo, ki je oklestila prav vse zelenje. Seve ni bilo jeseni ne sadja, ne grozdja. Imeli pa so ne navaden naravni prizor. V gorkih oktobrskih dnevih je vse sadno drevje nanovo ozelenelo ter začelo tudi cveteti. Hudo prizadeto prebivalstvo je v svoji prirojeni šegavosti prerokovalo, da je Bozu najbrž postalo laž, zato jih misli odškodovati z zimsko letino. Pa je prišla ledena burja pred 14 dnevi ter poparila sveže listje in cvetje. Tudi prihodnje leto se nima ljudstvo pričakovati ne sadja ne grozdja.

Družbi sv. Cirila in Metoda je izročil g. ing. I. Segar, pom. direktor drž. žel. v Ljubljani Din 200, katero svoto so zbrali strojevodniški kandidati drž. kurilnic v Mariboru, Ljubljani gorenji in glavni kolodvor povodom prestalega izpita dne 15. novembra 1924 v korist C. M. družbe. — V nabiralniku »Narodne kavarne« v Vojniku se je nabralo od stalnih gostov Din 65. Vsem darovalcem iskrena hvala!

Avtomobil v plamenu. Sinoči se je na dosedaj še nepojasnjen način vnel sprednji del osebnega avtomobila, ki vozi iz Ljubljane v Sent Vid ali obratno. K sreči je šofer takoj opazil grozečo nevarnost in avtomobil ustavil. Goreči avto je povzročil med potniki precej strahu. Baje je dobil neki mladenič, ki je sedel spredaj v avtu, precejšnje opekline.

Železniška nesreča. Včeraj so pripeljali v ljubljansko bolnico delavca Josipa Peklarja, ki ga je pri izstopu iz vlaka na postaji v Brišah povozil nasproti prihajajoči »Zagrebčan«. Vlak mu je odtrgal eno nogo.

Umor radi sukne. V občini Csoka pri Sentu se je odigral hred dnevi krvav dogodek. Invalid Tarantija Gravanov je umoril in oropal svojega tovariša Stjepana Svirčevića in nato pobegnil. Dogodek se je odigral na dvorišču neke tamošnje gostilne. Morilec je svoje žrtve počakal v zasedi. Ko je prišel Svirčević mimo usodnega mesta, je navalil Gravanov nanj in ga s sekuro pobil na tla. Nato mu je ssekel sukno in pobegnil na madžarsko ozemlje.

Janez Kristan priznal svoj zločin. Kakor se poroča je Janez Kristan, ki je bil radi roparskega umora posestnice Marije Zevnikove iz Sv. Valburge pri Smledniku obsojen na smrt na vešalih, sedaj v zaporu priznal svoj zločin. Obsojenec je vložil prošnjo za pomilostjenje. Torej ni bila obsodba nikaka justifikacija, kar se je splošno govorilo po Ljubljani.

Iz Ljubljane.

Okrasite poslopja z zastavami! Mestni magistrat bo na narodni praznik dne 1. decembra okrasil mestno hišo in druga občinska poslopja z državimi in narodnimi zastavami. Obenem vabi tem potom ljubljanske hišne gospodarje in prebivalce, da tudi oni store enako.

Jarki v Tirolskem parku. Pišejo nam: Na vsaki strani Tirolskih nasadov teče proti železniški progi globoko izjeden jarek. Posebno globok je na desni strani tl. ob brezovega gozdiča proti Jakopičevemu paviljonu. Tik pod brezami je pod mostičem pravočasto brezno, v katero so čestokrat zavezili mladi sankci. Tudi za otroke je nevarnost, da se med igrjo ne zvale v jarek. Lepota naših parkov bi mnogo pridobila, ako bi se v oba terka položila betonске cevi, nakar bi se naj jarka izravnala. Saj pa tudi povzroča voda posebno ob naličju, stalno škodo, ker izpožeda brezove.

Českoslov. Obec v Ljubljani počitja v soboto 29. t. m. v restavraciji »Zvezda« priteljski jubilej večer zaslužilim članom pp. Hanušovi, Ludvikovi a Chvátalovi. Začetek v h. 20. Hojna učest členstva 74-doucna, prátelci a citelji jubilatni vitáni.

Sokol I. vabi bratsko članstvo k slovesni zabljubi, ki se vrši na praznik ujednjenja na Taboru ob pol 11. dopoldne. Za čalne in članice, ki so pristopili k društvu tekem leta 1924, je pristonest pri zabljubi obvezna. Obveznost velja tudi za celokupen glavni odbor in za prednjači zbor. Zdravo! O d b o s.

NIBELUNGI

7271

Največje filmsko dele vseh časov

od 30. XI. naprej

ELITNI KINO MATICA

Predpredaja vstopnic 28. in 29. od 10. do 1.

Klub Jugoslovanskih naprednih akademikov iz Italije v Ljubljani je izvolil na svojem VI. rednem obnem zboru za poslovno dobo zimskega semestra 1924/25 sledeči odbor: Predsednik: Ante Tavčar jur., podpredsed: Veré Marcel med., tajnik: Stare Stanko teh., blagajnik: Ček Oktavij jur., knjižničar in gospodar: Vojšić Ljubo teh., revizorji: Kosovel Jože fil., Marc Pavle jur. in Govejšek Milovan teh. Odbor.

Gremij trgovcev v Ljubljani objavlja, naknadno k včerašnjim notici, da smejo biti trgovci tudi v nedeljo pred Sv. Miklavžem in nedeljo pred Božičem odprte. 468/n

Pevke in pevci »Ljubljanskega Zvonca« V nedeljo, dne 30. nov. t. dopoldne ob enajstih v društvenih prostorih sestank. Na dnevnem redu jako važne zadeve, zato polnoštevilna udeležba zbora nujno potrebna. Odbor. 471/n

Zadruga brivcev, frizerjev in lasničarjev v Ljubljani obvešča slavno občinstvo, da bodo brivnice v nedeljo dne 30. novembra t. l. izjemoma odprte in sicer od pol 8. do 12. ure dopoldne. — Dne 1. decembra na praznik ujednjenja pa celi dan zaprte. — Načelstvo. 467/n

Posvetovalni sestanek glede prihodnega obnega zbora za društvo »Vinarska šola« se vrši 26. decembra. 469/n

V nedeljo dne 30. t. m. otvorim na novo urejen in moderno opremljen cvetlični paviljon. Glej oglaš! Viktor Korsika, Aleksandrova cesta. 466/n

Izgubila se je pasja znamka št. 822 za leto 1924, in nikelnasta verižica (Halsband). Prosim, da se proti nagradi pošlje: Srečo Vrščič, Selenburgova ul. 3. 473/n

Koncert v kavarni »Emona« se vrši intri v soboto. Svira dravska godba. Začetek ob 9. zvečer. Vstop prost. 463/n

Eden, ki ne more živeti brez »medicine«. Saj veste, kakšna so običajna in šablonška zasliševanja na policiji. Tako je večeraj policijski uradnik, ki je imel dežurno službo, zaslišal starega znanca, rekoč: »No Korček, vam so gotovo že vsi paragrafi znani; mož ima namreč za seboj nič manj kot 42 kazni, bliza se torej svojem 50 ju bileju. Dalje je vprašal uradnik: »Čemu ste pa pljuvali stražniku v obraz?« Karel Nekerman, po poklicu trgovski potnik, ki ga je stražnik prijel radi beračenja, je odvrnil: »To je bila božja volja! Sploh sem samo »kakšal in ga je morda pljunek slučajno zadel.« Korček je dalje tudi obtožen, da je stražnika, ki ga je prijel, zmerjal z najizbranejšimi psovki in na policiji najbrže povedal, da se piše »Pište mi v...« Nato je začel na stražnika razsajati in kričati ter zmerjati vso policijo. Uradniku je dalje zatrdil, da mora živjeti medicino, ker mu jih je zdravnik predpisal in če ne bo »medicine, bo kmalu »krepnil«. Mož namreč smatra vino za medicino. Pri beračenju je bil tako drzen, da manjših zneskov sploh ni sprejel ter je nasiloma zahteval večje vsote. Sedaj so ga obdržali v zaporu.

Razne tave. Dne 27. tm. je neznan storilec zlezel skozi okno v stanovanje vrtarja Frana Tavčarja na Dunajski cesti 84. In mu odnesel črno sukno, poniklano dozo in več drugih predmetov in skupni vrednosti 2900 dinarjev. Istega dne je bilo izpred trgovine Košak v Florjanski ulici odpelano kolo vojaku Alojziju Strgarju. Kolo je znamke »Kinta« št. 74.064 in je vredno 1500 Din.

Iz Florjanske cerkve je neznan tat odnesel 27. tm. štiri oltarne prte vredne 1000 Din. — V noči od 25. na 26. tm. je bilo iz hleva Marije Košir, stanujoče na Viču, ukradenih 7 kokoši, naslednjo noč pa zopet 3. Skupna škoda znaša 500 D. — Iz stanovanja poštnega sluga Ivana Metelko, stanujočega na Vidovdanski cesti 8, je bila ukradena srebrna ura ter nekaj drugih predmetov v vrednosti 500 Din.

Polijske ovadbe: Včeraj so prišle na policijo sledeče ovadbe: 7 radi tatvin, 4 radi prekrškov policijske ure, 1 radi lahke telesne poškodbe, 2 radi pijanosti, 10 radi prestopka cestnopolicijskega reda, 2 radi avtopredpisov, 1 radi prestopka obrtnega reda in ena radi prestopka hišnega reda. — Aretacije: 2 radi prekrščenja meje, 1 radi pijanosti, in 1 radi beračenja in žaljenja straže.

Iz Maribora.

Nemčurska navlaka v naših spodnjaštajskih mestih. Naš rojak iz Amerike, ki je nedavno obiskal Celje, Ptuj in Maribor, nam piše: Po časopisnih vesteh sem si predstavljal, da so nekdanja nemčurska gnezda v bivši Spod. Stajerski res popolnoma prerोजना, toda pri osebnem obisku sem bil precej razočaran. Naletel sem na trgovine, ki imajo na zunan narodno firmo, a so morali šele poklicati uslužbenca, ki je znal slovensko, ker še ni znal ali pa ni hotel znati našega jezika. Hvaljevredno je sicer, da so bili trgovci primorani k napravi slovenskih napisov, toda ali naše oblasti nimajo moči, da bi prisilile stare nemškutarje tudi k pisavi pristnih imen. Kaj si more misliti tujec, ko bere: Tschernouscheg — gostilna, Tramscheg — vinska trgovina itd. Sicer pa je malomarnost slov. občinstva, ako sploh morejo taki izlivači med nami živeti.

— m. Huda ženska. V sredo so imeli policijski organi nalogo, da nasiloma privedejo

na sodišče neko Ano S., ki je bila šele pred kratkim odpuščena iz opazovalnice ter bi morala k preiskavi, da se ugotovi njeno duševno stanje. Ana S. pa se vabilom ni hotela odzvati. Zato je krenilo osem mož rešilnega oddelka in trije stražniki pred njeno stanovanje ter jo hoteli odvesti. Naleteli pa so na nepričakovan odpor. Vrata stanovanja Ane S. so bila od znotraj zaklenjena in zabita z žebli. Stražniki so odšli po ključavničarja in ker se vrata le niso dala odpreti, so nasiloma vlomili. Sprejem, ki so ga doživeli, ni bil baš ljubezniv. Najpreje je vstopiljšim priletel nasproti velik lonec z vročo vodo. En stražnik je dobil precejšnje opekline, dočim je bila dr. Ipa-vicu, ki je bil tudi navzoč, poškodovana obleka. Po hudi borbi so končno stražniki divjačjo žensko obvladali in jo z rešilnim vozom odpeljali.

— m. Najdeno truplo. Te dni so iz Drave pri Sv. Lovrencu potegnili iz vode truplo posestnice Josipine Parth iz Mute, ki jo pogrešajo že od 8. oktobra t. dalje. Truplo je bilo že skoraj popolnoma razpadlo. Pokojnico so pokopali na Muti.

— m. Lovski blagor. Mizar Josip Varda je te dni zopet ujel vidro, ki je že 47. kar jih je ujel v svojem življenju.

Iz Celja.

— I. Izpuščeni Orjupaši. Danes v četrtek popoldne so bili iz zaporov celj. okrožnega sodišča izpuščeni inž. Marko Kranjec in drugi soobtoženi Orjupaši razum treh, ki pa bodo tudi izpuščeni v par dneh. Izpuščeni so bili, ker so se vse obdolžitve izkazale kot popolnoma neresnične in izmišljene.

— c. Podporno društvo za revne otroke v Gaberju priredi v četrtek dne 4. decembra ob 17. popoldne v kinodvorani v Sokolskem domu »Miklavžev večer«. Spored: 1. Pozdrav predsednika. 2. Nastop in deklaracija dece otroškega vrta v Gaberju. 3. Nastop Miklavža s spremstvom. 4. Pozdrav Miklavža po mladini. 5. Obdaritev 240 otrok. Vstopnina 5 dinarjev za osebo. Prijatelji naše male dece, odzovite se našemu povabilu in nam priskočite po svojih močeh na pomoč!

Občinska deca Dalmatinke Jerke.

Pred kratkim se je pojavila v pristajnišču na Savi pri Beogradu neka črnolasa Dalmatinka, ki je s svojim razuzdanim vedenjem med mornarji povzročila občo pozornost. Dalmatinke je bila 30letna Jerka Blažič iz Biograda na moru.

Okoli črnolase se je kmalu sukal ves mornarski svet, ali najresnejši med vsemi je bil krmar Dimitrije, kajti njemu je Jerka poklonila svojo ljubav. Sicer so bili v ostalem tudi drugi mornarji deležni Jerkine ljubezni, toda njen pravi izvoljenec je bil samo Dimitrije.

Ta ljubav, ki je trajala okoli dva meseca, je končno žalostno končala. Nekoga jutra sta se Jerka in Dimitrije nevarno spoprijela. Jerka se je borila kakor ranjena levinja in Dimitrije že omagoval. Razjarjena črnolaska ga je prignala do ograje na ladji in malo je manjkalo, da ga ni treščila v vodo. Dimitriju so prihiteli na pomoč drugi mornarji, v prepri, odnosno pretep pa se je vmešala tudi policija. Jerko so odgnali na kriminalni urad, kjer so ugotovili, da nima nikakih listin in da je navadna vlačuga. Pri zasliševanju je izpovedovala, da ji je Dimitrije obljubil zakon, da pa obljube ni izpolnil in njo čaka sedaj sramota... Na uradu zapeljivi Jerki niso preveč verjeli in je bila prepeljana v bolnico v svrhu pregledovanja. V bolnici so ugotovili, da je Jerka popolnoma zdrava, da pa je v drugem stanju. Radi vlačuganja in prostitucije so jo izgnali iz Beograda. Pri izgonu ji je kriminalni uradnik rekel: »Glej, da ne odpraviš telesnega ploda, če ne prideš v konflikt z zakonom!«

Oprostite gospod — je odvrnila Jerka — vi mene ne poznate. Tega jaz ne delam. Sicer ne spoštujem nikogar, ali svoj porod spoštujem. Ni treba, da se brigate za dete, ki bo služilo državi na čast!

»Kako boš dete vzdrževala, ko komaj sebe preživiš?« jo je začudeno vprašal uradnik. »Za dete se bo brigala občina. Naj vam povem, da bo to deveti »dar« državi, kateri v ostalem ne morem ničesar pokloniti.«

Jerka je odšla. Na kriminalnem uradu v Beogradu so med tem prejeli opis Jerkinega predživiljenja, poslan iz Biograda. V opisu se navaja, da je Jerka Blažič, rojena leta 1892. v Turnju, navadna prostitutka in ima celo kopico nezakonskih otrok, za veliko breme že itak siromašni občini. Ker je Jerka še zelo mlada in sposobna za delo, opozarja biogradska občina tem potom vse državnice in občinske oblasti, kakor tudi vse bolnice v Jugoslaviji, da občina ne bo poravnala nikomur nikakih stroškov, ki bi jih imel z novim nezakonskim Jerkinim detetom.

Darujmo za sokolski Tabor!

Zdravstvo.

Primarij dr. Minař:

Pomen ortopedije v modernem zdravstvu.

V prejšnjih izvajanjih nisem imel prilike, da opišem redko deformacijo otroškega vrata, ki se pojavlja v obliki skrajšanih mišic na eni strani vrata in v slokem držanju glave. Znanstveno imenujemo to nestetično deformacijo otroškega obraza in vrata »torticollis«. Nemci jo zovejo »Schiefhals« (slovenski izraz »otrdeli vrata«). Vzrok te bolezni je kronično vnetje sprednje vrtljice na vratu iz neznanega povoda (pretrganje tozadevne mišice pri porodu (embrionalno vnetje)?). V kosmetičnem oziru je zgodnja operacija neobhodno potrebna. Tudi z zdravilnega stališča je potrebna te operacije strogo določena, ker ravno omenjena deformacija ima za posledico »sklavost«. Operacija obstaja v tem, da se izreže bolna mišica in da se glava fiksira v mavcu v nasprotni legi približno za šest tednov. Končni izid operacije je v obeh ozielih, namreč v kosmetičnem in praktičnem, izvršen.

Veliko socialne važnosti je tretja skupina aktivne ortopedije, ki se bavi z naravnimi ali umetnimi nadomestili neravnih, oziroma izgubljenih delov človeškega telesa. V evgenetičnem oziru je brdiko za našega pohabljenca — naj se šteje v vrsto vojnih ali socialnih žrtev, ali naj je že od rojstva tako prizadet — da mora »javno razstavljati« svojo napako, ki bi jo rad skril. To velja posebno za razne brazgotine in defekte na obrazu in nosu. V gotovih slučajih depirmira prizadetega »kosmetična napaka« več kot izguba dotičnega organa za praktično poklic. Rekonstrukтивna in reparativna ortopedija pomaga tudi te vrste nesrečnikom. V kosmetičnem oziru smo tako napredovali, da lahko nadomestimo razne defekte na nosu s pomočjo kožnih krp iz čela ali nosa. Tudi nadomestimo celo popolne defekte nosa na ta način, da uporabljamo dele kosti in golena, oziroma srebne plošče. Take operacije se izvršujejo postopoma v zaporednih razdobjih. Če ne moremo uporabiti kože iz obraza, se poslužujemo kožnih krp iz nadlehtja. Orde brazgotine na obrazu izrežemo in nastali defekt pokrijemo z drugo kožo. V slučaju vdrtih in vtisnjenih brazgotin prenesemo nekoliko masčobe iz trebušne stene in jo implantiramo v ta defekt. Majhne defekte na nosu operiramo na ta način, da se poslužujemo sličnega dela uhljave krpice, ki jo

izrežemo in pritrdimo v defekt na nosu.

Pomanjkanje palca na desni roki pomeni za vsakega obrtnika popolno invaliditeto in nezmožnost zaslužka. Moderna ortopedija ga reetablira na ta način, da mu nadomesti palec s kakim drugim prstom z leve roke ali z noge. Razumljivo je, da je taka operacija zelo kočljiva, pomeni pa za nesrečnika »zlati dol«, ako dobro uspe.

Je mnogo otrok, ki imajo prirojeno ali vsled kake otroške bolezni povzročeno otrpjenost celotne spodnje okončine, tako da ne more brez palice ali bergelj ni stati, ni hoditi. Ta otrok je prepuščen trpi usodi, ako se mu pravčasno ne pomaga, ker v tem stanju ni sposoben za noben praktičen poklic. Lahko se mu pomaga z operacijo, ki se izvrši v kolenu ali v skočnem sklepu. Operacija ni nevarna in njen uspeh je tako dober, da operiranec v nekoliko mesecih po operaciji hodi brez palice in se lahko posveti kakemu poklicu.

Izgubljenih okončin žalibog ortopedična kirurgija ne more nadomestiti. Njeno nalogo pa prevzame v teh slučajih »ortopedična in protezna tehnika«. Ki je v zadnjih letih izredno napredovala. Po mojih skušnjah in opazovanjih je najboljša nadomestilo za spodnjo ekstremiteto »umetna lesena proteza« po ameriškem vzorcu. Omenjena proteza je zelo trpežna, zelo lahka (tehta samo 2½ kg) in tudi estetična: Nadomestilo za zgornjo okončino je dosedaj zelo pomanjkljivo in ne odgovarja praktičnemu namenu. Če pogledamo v zgodovino, vidimo, da nismo v nadomeščanju zgornje ekstremitete od leta 1509. skoro v ničemer napredovali od znane proteze Götzja iz Berlinghena, ki se nahaja v norimberškem muzeju. Ta proteza je bila baže tako izvrstna, da je mogel Götz z njo držati sabljo in tako dobro z njo udarjati, kakor poprej z zdravo roko. Od tega časa je tehnika zgoraj imenovane proteze malo napredovala, posebno kar se tiče praktične uporabe. Najboljša je nemška umetna protezna roka in najpopolnejša pa ameriška roka po Cernesu. Z drugimi besedami: umetna proteza za roko je več nadomestilo za »lepoto« kot za praktično korist.

S tem končam serijo člankov o ortopediji. Služilo naj širšemu občinstvu kot začetna kazipot, kako mu je ravnati v opisanih slučajih bolezni, posebno kadar išče po-

moči, da ne zamudi ugodnega termina za zdravljenje napak svoje dece.
(Konec.)

Gospodarstvo.

— **Seja Narodne banke v Beogradu.** ki se je vršila pred dvema dnevoma, je razpravljala o poročilu ravnatelja dr. Dragutina Novakovića o pogajanjih, ki jih je vodil v Zagrebu in v Ljubljani s predstavniki naših denarnih in gospodarskih institucij. Ljubljanske in zagrebške banke so izjavile, da so pripravljene podpirati željo Narodne banke po maksimiranju obrestne mere na 18 % za kredite, odnosno na 10 % za vloge. Te banke bodo stavile Narodni banki posredne predloge. Narodna banka bo nato šele sklepala o predlaganih obrestnih merah.

— **Trgovinska pogajanja z Avstrijo.** Ravnatelj carine in član delegacije za trgovinska pogajanja z Avstrijo Sava Kučič je prišel v Beograd po nova navodila.

— **Podpis avstro-ogrsko-trgovinske pogodbe.** Po poročilu z Dunaja je bila 27. t. m. ob 17. popoldne na svečan način podpisana trgovinska pogodba med Avstrijo in Čehoslovsko. Za čehoslovsko sta pogodbo podpisala dunajski poslanik dr. Krofta in delegat sekcijski načelnik Dvořáček.

— **Priludna nagoda izvan stečaja.** Ekonomska revija »Bankarstvo« štampala je do sada o tome predmetu interesantne rasprave iz pera dra. Iva Politea, dra. Huga Werka i dra. Vidana O. Birgojevića. Sada je izšla najnovija, aktualna studija dra. Radivoja Waltera, jednoga od najboljih, hrvatskih pravnika pod naslovom »Priludna nagoda izvan stečaja de lege lata i de lege ferenda«. Cijena je ovoj ediciji 25 dinara, a dobiva se kod Administracije »Bankarstva« u Zagrebu, Marovska 30.

— **Družba »Piličička jezera« v Zagrebu** povišuje svojo glavnico od 2.500.000 na 3.500.000 z izdajo 10.000 novih delnic.

— **Nova sadijerska šola** se otvori v Vranjicu pri Splitu. Poljoprivredno ministarstvo je dovolilo kredita 50.000 Din. To je četrti sadijerska šola v Dalmaciji.

— **Obrtno trgovska šola** se otvori v Seldu na otoku Braču.

— **Vpis tvrdk.** V trgovski register so vpisane nastopne tvrdke: Franco-Slavia, avtokomisijska trgovina d. d. z o. z. v Ljubljani, Prometno društvo Rosenberg & drugi, podružnica v Ljubljani (glavno podjetje v Starem Beču), trgovina s tekstilnim blagom, Tvorica preprog, družba z o. jamstvom v Mariboru, Franjo Horvat & Komp., javno trgovsko društvo, »Smreka« v Vavtvasi, trgovina z lesom, nadalje Za-

družna elektrarna v Apačah z. z. o. j., Zadržna elektrarna v Rečici na Savini, z. z. o. j.

— **Parobrod 33.000 ton** zgradijo v Ansaldo v Italiji po naročilu družbe »Navigazione Generale Italiana«. Ta ogromni brod se bo imenoval »Roma«.

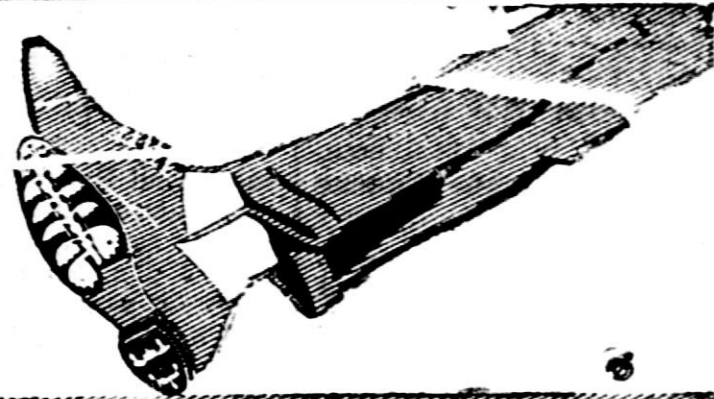
— **Poljsko-ameriški sporazum** za dolg 190 milijonov. V Washingtonu je bil podpisan poljsko-ameriški sporazum za konsolidacijo dolga 190 milijonov dolarjev, ki ga je napravila Poljska v Ameriki. Pogoj so enaki onim, ki so jih dale Zedinjene države Angleški, t. j. letne obresti 4 % amortizacija v 60 letih.

— **Hamburg** se trudi privezati na svoje pristanišče v vedno večji meri srednjeevropski promet, da ne bi krenil proti jugu. Sedaj poročajo o novih redukcijah tarif. Tako je bila te dni znižana pristojbina za držanje blaga v pristanišču od 8 na 6 pfenigov za kuubični meter in za čas 24 ur. Češki listi poročajo obširno o nadaljnji gradbi vodne ceste med Prago in Hamburgom. Z obeh strani se dela na to, da se plovba uredi tako, da bo kolikor mogoče

hitro poslovala in da bodo na razpolago na vseh v poštev prihajajočih bregih potrebni pristani. Nova nemško-češka akcijska družba za plovbo po Labi s sedežem v Drazdanih je povišala svoj kapital, da se tako razširi njeno že doslej uspešno delovanje.

— **O važnosti trgovskih odnošajev** med Italijo in Madžarsko piše E. Lukacs, glavni urednik lista »Export-Import-Transport Zeitung« v Budimpešti. Pravi, da italijansko blago izmed inozemskega danes prevladuje v Budimpešti in da se vsi politični in gospodarski faktorji zavzemajo vedno bolj za ugodne trgovske in prometne zveze z Italijo, kajti ona je velelita, ki je interesirana največ na Srednji Evropi, da se donavsko gospodarsko ravnotežje ne premakne v škodo Madžarske.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
JOSIP ZUPANČIČ.

Palma kaučuk pete in podplati

omogočajo elastični, tihi hod,
štedi Vaše noge in vaše obu-
teve ter so trpežnejši nego usnje.

M. KRISTOFIĆ - BUCAR, Ljubljana, Stari trg 9

Damska in otroška konfekcija — prodaja po nizki ceni
krasne jope tudi za deklice, telovnike, obleke in druge pletenine
bluze, jumperje, krila, obleke in drugo damsko konfekcijo

OTROŠKE OBLEKICE, PLAŠČKE velika izbira.

ROYAL MAIL LINE

Kr. angleška pošta parobrodna linija — Generalno zastopstvo za hrva-
jevino S. H. S. Zagreb, Trg. I. št. 17. 2855

Redoviti potniški promet

Hamburg-Cherbourg-Southampton v

New York in Kanado

Cherbourg-Liverpool-Southampton v

Južno Ameriko.

— Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, Sannaeo. —
Odrava potnikov v prvem, drugem in tretjem razredu.
Kabina tretjega razreda z dvema in štiri posteljama.

Podzastopstva:

Beograd, Karađorjeva ulica 51 — Ljubljana, Kolodvorska ulica 25. —
Vallée Beckerek, Kralja Aleksandra ul. 4. — Bili, Boulevard Aleksandra 163.
Brzojavni naslov za gori navedena podzastopstva »Royalmail«.

Za Beano, Hercegovino, Dalmacijo in Cragore:

Srpska Prometna banka v Sarajevu in Gracu.

Brzojavni naslov: »Prometna banka«.

Dopisovanje v vseh jezikih.

Obnovite naročnino!

Osrednja vinarska zadruga

za Jugoslavijo

r. z. z. o. z. v Ljubljani

v staroznani Juvnečevi kleti

Celovška cesta št. 77

(Slo. Šiška) 7301

prilporeča svoje

prvovrstno vino.

Spre me tudi provizijskega

potnika. Ponudbe se nasloviti

na zadrugo, Kongresni trg 2.

Pisemski

papir

prilporeča

Narodna knjigarna.

V boj za srečo! Večje posestvo s hišama ki lih kaže sliko

Dobi lastnik naše srečke ki bo ga zadel žreb.

Dela srečka D 100 — Četrtnska srečka D 25 — Desetinska srečka D 10 —

Pri četrtnskih srečkah igrajo štiri, pri desetinskih deset oseb na jedno število. Zadene žreb četrtnsko ali desetinsko srečko, viši se med štirimi oz. deseti posamezniki dobika ponovno žrebanje, ako se isti v teku 14 dni med sabo z dobikom ne spravijo. Izžrebanih števil 2000. Dan žrebanja se zaznani po časopisih, takoj ko bodo srečke razprodane.

Srečke razpošilja »Prostovoljno gasilno društvo v Strnišcu pri Ptuj« proti naprej vpošiljavat meska za srečko ter Din 3 — za priporočeno pošiljatev. Iščejo se posvodi prodajalci srečk!

7229

Za or govora uprave
naj se priloži
1 din. Plaćuje se
vnapre.

MALI OGLASI

Cena malih oglasov
vsaka beseda
30 para. — Najmanje
pa Din 5.—

Službe	Ne remičnine	Kur'm	Katera bogata dama	»Gon«
Trg. pomočnik, boljša moč, se sprajne v trgovino z mednim in za- luterijskim blagom. — Jakob Lah, Maribor. — Reflektira se samo pa moč z dobrim pripozna- lom. 726	Trgovsko hišo v Ljubljani na zelo pro- metnem kraju — prodam po zelo nizki ceni radi nakupa drugega posestva — in hišo ob glavni ce- sti dva kilometra od Ljubljane, priljavno za vsako obrt. — Naslov pove Janko Stupica, tr- govce, Ljubljana, Sodna ulica. 7223	Halo! Pozor! Plačam najbolje stare obleke, čevlje, pohištvo itd. Dopisnica zadostja: prijem na dom! — Ma- rija Golob, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje 29. 7252	Razno 1 ali 2 konja vzamem čez zimo za de- lo proti prav dobri oskr- bi. — Naslov pove upra- va »Slov. Nar.«. 7024	Lokali Lep prostor (salon) v sredini mesta, klavir na razpolago — se za plesne vaje ali za seje odda. — Izve se: Gospo- ska ulica 4/I. (Flux). 7287
Za srbsko konverzациjo se išče za Ljubljano ro- jen Srb z dobro omiko. — Ponudbe s pogoji pod »Vladimir/7229« na upra- vo »Slov. Naroda«.	Prodaja se eno- nadstropna hiša v Ljubljani, tik Tabora, za Din 410.000. Hiša je pred vojno zidana, v prav dobrem stanju; kup- cu je na razpolago lepo stanovanje v I. nadstrop- ju, s tremi sobami, prit- linami in v pritličju pa delavnica s tremi prostori pripravna za vsako obrt. — Naslov pove uprava »Slov. Nar.«. 7286	Halo! Pozor! Plačujem po najvišjih cenah stare obleke, čev- lje, pohištvo itd. Dopis- nica zadostuje, da pri- dem na dom. — Martin Dramé, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje 29. 7290	Dopisovanje »Krasotica« 7288	Perje, kokoške, raže in gosje, puh, oddaja vsako mno- žino po zmerni ceni — tvrdka E. Vajda, Cako- vec 52/T

Naznanilo in priporočilo. Slavnemu p. n. ob-
činstvu vjudno nazna-
miam, da vkljub svoji
bolezni, ki me pa ne ovira v mojem podjetju, izvršujem še nadalje
krojaško obrt,
ter izgotavljam vsa naročila točno po najnovejši angleški modl.
Za obila cenjena naročila se priporočam veli-spoštovanjem
Ant. Reiser, krojaški atelje
7284 Ljubljana, Resljeva cesta 7.

Naznanilo.
P. n. občinstvo naznanjam, da otvorim v
nedeljo, dne 30. novembra 1924 v lastnem paviljo-
nu na coganu ALEKSANDROVE CESTE IN BE-
THOVNOVE ULICE na novo opremljen in moder-
no urejen
CVETLIČNI SALON
P. n. občinstvo zasiguram, da bodem istega postre-
gel v popolno zadovoljstvo ter se priporočam za
izdelovanje šopkov in venco ter sploh vseh v to
stroko spadajočih aranžmajev po najnovejši obliki
V zalogi imam vedno sveže cvetje, žalne in za ra-
zne prireditve primerne trakovce.
Cene zmerno. Postrežba točna. Za cenjena
naročila se priporočam
Viktor Korsika.
7283

Darujte za „Sokolski Tabor!“,
V neposredni bližini mesta Ptui, 10 minut od središča
je na prodaj 2 orala veliko, solčno, prav
rodovitno in ob vodi ležeče
zemljišče s hišo,
jako pripravno za stavbeni prostor ali večjo
vrtinarijo, elektrika iz Fale na razpolago. Resni inte-
resenti naj se obrnejo pod šifro „606-7291“ na upravo
Sloven. Naroda. 7291

MERAKL
boje, masila, lakove, stih, emalje, kistove
i garantovano čisti firmis najboljše kakovoc
nudi
Medić - Zankl
družba z omejeno zavezo
MARIBOR LJUBLJANA NOVI SAD
podružnica centrala skladišče
TVORNICE:
LJUBLJANA-MEDVODE 2038